

Dwie wystawy w Paryżu

Pissarro à Éragny. La nature retrouvée

Musée du Luxembourg,
Paryż, 25.05.2017

W *Musée du Luxembourg* w Ogrodach Luksemburskich oglądamy wystawę *Pissarro à Éragny La nature retrouvée*. Wystawa zawiera około stu obrazów olejnych, akwareli, rysunków i grafik Camilla Pissarro, które artysta wykonał w Éragny-sur-Epte w latach 1884 – 1903, w ostatnich dwudziestu latach swego życia. Poza pracami artysty są też liczne fotografie pokazujące Camilla Pissarro w jego wiejskiej posiadłości (kupionej za pieniądze pożyczzone od Claude Moneta).

Pissarro był malarzem wszechstronnym,

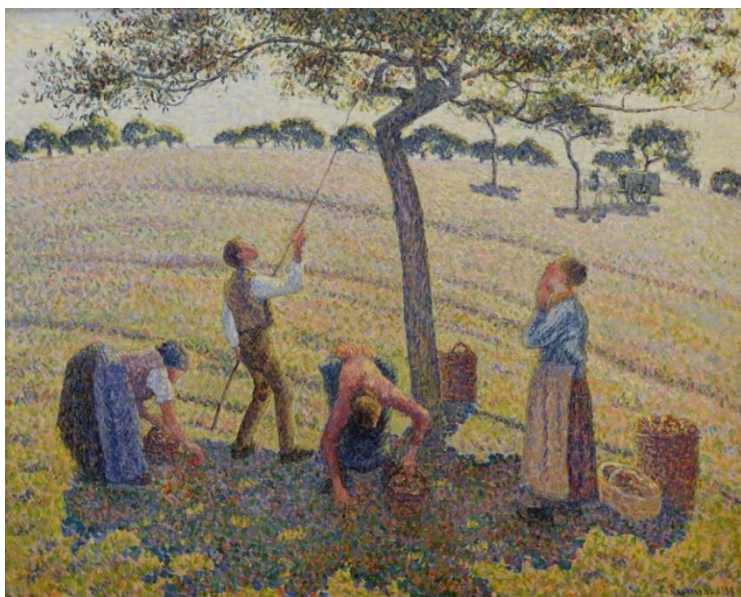
Camille Pissarro, *Wiosna w Éragny*, 1886, olej na płótnie

Camille Pissarro, *Efekt śniegu w Éragny*, 1894, olej na płótnie

ale oglądana przez nas wystawa koncentruje się na wiejskich krajobrazach; tylko szkice i rysunki poświęcone są ludziom i tematyce społecznej – biedzie, przemocy i wykluczeniu. Są też pięknie ilustrowane książki wydawnictwa *Éragny Press* założonego w Anglii przez syna artysty Luciena. Camille Pissarro pomagał w edycjach niektórych z tych książek.

Lubię to muzeum ze względu na jego dającą się ogarnąć skalę, a także wystawy gromadzące prace wybranego artysty bądź poświęcone danemu tematowi, ściągnięte z kolekcji dosłownie z całego świata. Przy wyjściu, w sklepie muzealnym, kupujemy numer czasopisma *Beaux Arts* poświęcony oglądanej przez nas wystawie.

Camille Pissarro, *Zbiór jabłek, Éragny*, 1887-1888, olej na płótnie

Wystawa w *Musée du Luxembourg* trwa od 16 marca do 9 lipca 2017.

Camille Pissarro, *Studium sceny z wieśniaczką karmiącą kury*, 1894

Au-delà des étoiles.

Le paysage mystique de Monet à Kandinsky

Musée d'Orsay,
Paryż, 25.05.2017

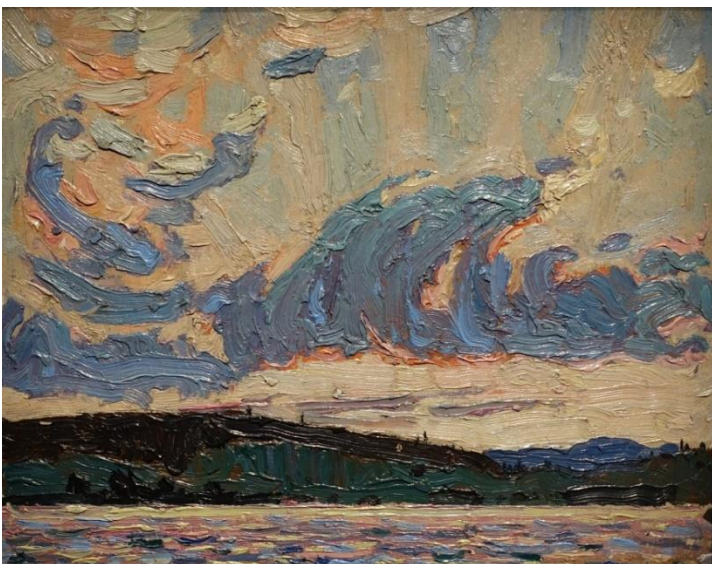
Początkowo nasz dzisiejszy wypad miał ograniczyć się tylko do poprzedniej wystawy, Basia proponuje jednak byśmy spróbowali także zobaczyć wystawę *Au-delà des étoiles. Le paysage mystique de Monet à Kandinsky* (Poza gwiazdami. Pejzaż mistyczny od Moneta do Kandinsky'ego) w *Musée d'Orsay*. Idziemy koło kościoła St. Sulpice, potem bulwarem St. Germain i ulicą du Bac, aż dochodzimy do gmachu muzeum. Tu stoimy w kolejkach do kontroli bezpieczeństwa, a następnie do kas, na szczęście niezbyt długich. Na wystawie zorganizowanej wspólnie z *Art Gallery of Ontario* z Kanady tłumy ludzi. Całość znajduje się w siedmiu pomieszczeniach, grupując w nich obrazy o podobnej tematyce. Rozpoczynamy od sali nazwanej „Kontemplacja” ze wspaniałymi pracami Moneta, Van

Georges Lacombe, *La Forêt au sol rouge*, 1891

Gogha czy Klimta. Druga sala to „Święty las” z pięknymi obrazami Maurice Denisa, Mogensa Balina czy Paula Sérusiera. W sali trzeciej, zatytułowanej „Boskość w naturze” prace m.in. Paula Gauguina, Giovanniego Segantini, Giuseppe Pellizza czy piękny obraz Van Gogha pt. *Le Semeur* (Siewca).

Silne akcenty kanadyjskie można zobaczyć w czwartej z sal „Idea Północy”, w której pokazano sporo prac słynnej *Grupy Siedmiu* (*Group of Seven*), w tym Lawrena Harrisa, Frederica Varleya, a także związanego z grupą, ale zmarłego zanim grupa zawiązała się oficjalnie, Toma

Tom Thomson, *Algonquin Park*, 1915

Thomsona. Część z tych obrazów widziałem wiele lat temu w Kleinburgu, na północno-zachodnich obrzeżach Toronto, w przepięknej galerii *McMichael Canadian Art Collection*. *Grupa Siedmiu*, istniejąca w latach 1920–1933, była ambitną próbą stworzenia narodowego malarstwa kanadyjskiego, co zresztą wywołało ostrą, negatywną reakcję ówczesnego kanadyjskiego establishmentu artystycznego, zazdrosnego o sukcesy młodych malarzy.

Kolejny temat to „Noc”. Tu oglądamy m.in. jeden z ulubionych obrazów Basi „Gwiazdzista noc” Van Gogha, a także piękne prace Jamesa Whistlera, Charlesa-Marie Dulaca czy Eugene Janssona. Szkoda, że nie znalazło się tu miejsce dla ładnych, nocnych obrazów polskich artystów, np. Józefa Pankiewicza. Następna sala nosi tytuł „Zdewastowane krajobrazy” i zawiera prace pokazujące destrukcyjny wpływ człowieka

Charles-Marie Dulac, *Rivière à l'aube à Assise*, 1897

Vincent Van Gogh, *La Nuit étoilée*, 1888

na przyrodę, zarówno przez jej nierozumną eksploatację jak i wojnę. Oglądamy tu m.in. obrazy Alexandra Younga Jacksona z *Grupy Siedmiu* z czasów I Wojny Światowej czy Marca Chagalla. Ostatnie pomieszczenie to „Kosmos” z płótnami Wenzela Hablika czy znakomitej amerykańskiej malarki Georgii O’Keeffe. Ta część robi chyba na mnie najmniejsze wrażenie. Choć myślę, że pasowałyby tu niektóre obrazy Janiny Kraupe-Świderskiej z *Grupy Krakowskiej*.

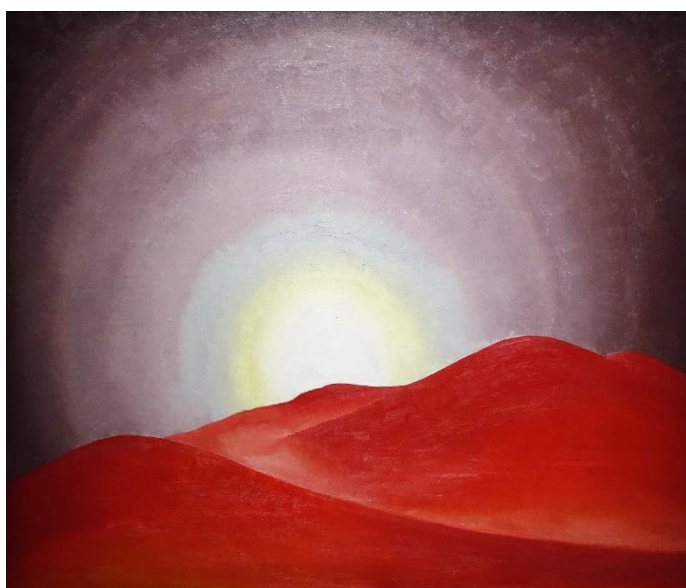
Trzeba przyznać, że mimo tłoku, warto było tu przyjść. Przy wyjściu kupujemy kolejny numer *Beaux Arts* poświęcony oglądanej przez nas w Muzeum Orsay wystawie.

W sumie na wystawie zgromadzono ponad dziewięćdziesiąt obrazów z końca XIX i początku XX wieku. Prace wypożyczono m.in. z tak znanych miejsc, jak *Museum of Modern Art*, New York, *The Art Institute of Chicago*, *Tate Britain*, *National Gallery of Scotland* czy *National Gallery of Canada*. Wystawa trwa od 14 marca do 25 czerwca br. Od 22 października 2016 do 29 stycznia 2017 tę samą wystawę pokazywano w *Art Gallery of Ontario*, w Toronto, w Kanadzie.

A. Y. Jackson, *A Copse, Evening*, 1918

Tekst i zdjęcia: Andrzej Jajszczyk

Georgia O’Keeffe, *Red Hills, Lake George*, 1927

Basia na tle Musée d'Orsay